Ålands landskapsregering

Dokumentnamn	Brevnr
BREV	85 I1
Ärendenr	Datum
ÅLR 2022/1215	4.3.2022

Kontaktperson
Gustav Blomberg, t.f byråchef vid Allmänna byrån, Infrastrukturavdelningen

Riksdagens stora utskott
Miljöministeriet

Ärende

Landskapsregeringens ställningstagande med anledning av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om byggnaders energiprestanda (ombearbetning)

Ålands landskapsregering översänder härmed sitt ställningstagande med anledning av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om byggnaders energiprestanda (ombearbetning). Landskapsregeringen förbehåller sig rätten att återkomma med synpunkter i ärendet om anledning till detta konstateras i ett senare skede.

Förslagets förhållande till landskapet

Förslaget till ombearbetat energiprestandadirektiv reglerar rättsområdena byggnads- och planväsendet, energi samt näringsverksamhet som enligt 18 § 7, 10 och 22 punkterna i självstyrelselagen för Åland (1991:71) hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda har funnits sedan 2002. Det omarbetades 2010 och ändrades under våren 2018. På Åland har nuvarande bestämmelser i energiprestandadirektivet implementerats i landskapslag (2014:31) om energideklaration för byggnader, landskapsförordning (2014:52) om energideklaration för byggnader, landskapsförordning (2015:5) om Ålands byggbestämmelsesamling samt genom ändringar i plan och bygglagen (2008:102) för landskapet Åland. Ålands landskapsregering notifierade det senaste ändringsdirektivet år 2021 efter genomförda lagändringar (se landskapslag (2021/64) om ändring av plan- och bygglagen för landskapet Åland, landskapslag (2021/66) om ändring av landskapslagen om energieffektivitet och landskapslag (2021/65) om ändring av landskapslagen om energideklaration för byggnader).

Landskapsregeringens bedömning är att implementering av det föreslagna direktivet kommer att kräva lagändringar, antagligen i följande lagar; landskapslag (2014:31) om energideklaration för byggnader, landskapsförordning (2014:52) om energideklaration för byggnader, landskapsförordning (2015:5) om Ålands byggbestämmelsesamling, plan och

bygglagen (2008:102) för landskapet Åland samt landskapslagen (2016:20) om energieffektivitet.

Landskapsregeringens ställningstagande till förslaget

Den 4 februari 2022 har det i Finlands riksdag inletts ett förfarande för subsidiaritetskontroll angående förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om byggnaders energiprestanda (COM(2021) 802 final). Tidsfristen för att sända riksdagens eventuella motiverade yttrande över subsidiariteten till EU:s institutioner går ut den 1 april 2022. Riksdagens stora utskott har med anledning av ärendets initierande därför bett Ålands landskapsregering bedöma om kommissionsförslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Stora utskottet fäster särskild uppmärksamhet vid förslagets bestämmelser om krav på befintliga byggnader (artikel 9) och nya byggnader (artikel 7, bilaga III). Stora utskottet ber om landskapsregeringens skriftliga sakkunnigutlåtande senast den 4 mars 2022.

Subsidiaritetsprincipen

Föremålet för landskapsregeringens bedömning gällande tillämpningen av subsidiaritetsprincipen bör vara målen för de planerade åtgärderna i kommissionsförslaget. Stora utskottet framför, med tanke på subsidiaritetsprincipen, att det är viktigt att bedöma om kommissionsförslaget är ändamålsenligt (dvs att åtgärderna i direktivförslaget på grund av sin omfattning eller sina konsekvenser kan genomföras bättre på EU-nivå) eller om åtgärder som beslutas på nationell nivå kan vara mer effektiva för att höja byggnaders energiprestanda. Landskapsregeringen anser att de åländska myndigheterna (inklusive de lokala kommunala myndigheterna) har den bästa kunskapen om möjligheterna för, och på vilket sätt myndigheterna kan möjliggöra, reparationer och energieffektiviseringar och energiprestandahöjningar i det åländska byggnadsbeståndet. De åländska myndigheterna kan själva bedöma om behovet av byggnadsbeståndsreparationer och de fördelar för energieffektivitet och klimat som följer av reparationerna.

Stora utskottet begär också specifikt en bedömning huruvida det är av betydelse om maximivärdena för primärenergianvändningen i en nollutsläppsbyggnad ska fastställas nationellt, utan krav på EU-nivå. I sådana fall kan nationella särförhållanden, klimatförhållandena i medlemsstaten och lämpligheten för det nationella energisystemet eventuellt bäst kan beaktas. Landskapsregeringen konstaterar att behöriga myndigheter i medlemslandet bör ha flexibilitet att bedöma vilken förnybar energi (med beaktande av de lokala särförhållandena) som ska gälla för nollutsläppsbyggnader. Landskapsregeringen anser att lokal (åländsk) förnybar energi från elnätet ska beaktas i nollutsläppsbyggnader och klassas som förnybar energi.

Det kan konstateras att kommissionen anger att förslaget har rättslig grund i artikel 194(2) i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. I artikel 194 står det att Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, ska

föreskriva nödvändiga åtgärder för att uppnå målen gällande bl.a. främjande av energieffektivitet och energibesparingar samt utveckling av nya och förnybara energikällor. I samma artikel står det också att åtgärderna inte ska påverka en medlemsstats rätt att bestämma villkoren för utnyttjandet av dess energikällor, dess val mellan olika energikällor eller energiförsörjningens allmänna struktur.

Ålands landskapsregerings ståndpunkt är att medlemsstaterna, med beaktande av bestämmelserna artikel 194(2), ska ges mer flexibilitet både gällande 1) vilken förnybar energikälla som ingår i nollutsläppsbyggnaders energianvändning och 2) hur byggnadsbeståndets reparationer med avseende på energieffektiviseringar och energiprestandahöjningar ska genomföras och påskyndas på för att uppnå syftet i kommissionsförslaget att kraftigt förbättra byggnaders energiprestanda och minska utsläppen av växthusgaser från byggnader.

Sammanfattning

Landskapsregeringen välkomnar översynen av direktivet och ambitionen att förbättra byggnaders energiprestanda för att minska utsläppen av växthusgaser med visionen att uppnå nollutsläpp från byggnader till 2050.

Landskapsregeringen anser att artiklarna 7 och 9 samt bilaga III bör omarbetas för ökad flexibilitet för medlemsstaterna och ta hänsyn till skilda nationella förutsättningar vad gäller energisystem, byggnadsbestånd och andra lokala förutsättningar. Energi- och klimatmålen ska kunna nås på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt där renoveringar genomförs när det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart. Landskapsregeringen anser att det behövs ökad flexibilitet i hur kraven på renovering av det befintliga beståndet framställs och vad gäller fastställande av energiskalorna samt att medlemsstaterna ska ha ökad möjlighet att själva välja vilka byggnader som ska renoveras. Landskapsregeringen anser också att utformningen av definitionen av noll-emissionsbyggnad ska vara teknikneutral i val av förnybara energislag. Landskapsregeringen konstaterar därutöver att artiklarna 14 och 19 kan komma att innebära betydande administrativa påföljder för landskapsregeringen och anser därför att artiklarna bör vara av frivillig karaktär för medlemsländerna.

Landskapsregeringen förutsätter att Finland för fram landskapsregeringens ståndpunkter i denna fråga vid diskussioner med EU:s institutioner.

Minister Alfons Röblom

T.f byråchef Gustav Blomberg

FÖR KÄNNEDOM

LR:s specialsakkunniga i Bryssel
Ålands riksdagsledamot
Den åländska assistenten vid Europaparlamentet
Enheten för rättsliga och internationella frågor
Lagberedningen
Ålands lagting